

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK TIZIMINI FAOLIYATINI NAZORAT QILISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH

ARIPOV UMIDJON SADRETDINOVICH

*"Navoiy kon-metallurgiya kombinati" aksiyadorlik jamiyati Shimoliy kon boshqarmasi Avtomobil transport boshqarmasi budjetlashtirish va kontroling byurosi rejalashtirish bo'yicha iqtisodchisi
aripovumidjon374@gmail.com*

Annotatsiya. Raqamli texnologiyalarga asoslangan barqaror moliyalashtirish quyidagilarni ta'minlaydi raqamli transformatsiyalarni to'g'ridan-to'g'ri banklar va moliya institutlarining asosiy faoliyatiga tatbiq etish. Raqamli asosda ishlaydigan kompaniyalar va bozor ishtirokchilari o'rtasida kapitalni taqsimlashga faol intilib, bank sektori quyidagilarga ta'sir qilishi mumkin o'z mijozlariga va investitsiya kompaniyalariga murojaat qilib, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning uzoq muddatli maqsadlari bo'yicha o'z faoliyatini muvofiqlashtirish yo'llarini izlaydilar.

Kalit so'zlar: standartlashtirish, moliyaviy xizmatlar, raqamli transformatsiya

Texnologiyani mustahkamlash raqamli iqtisodiyotning transchegaraviy makonidagi bank tizimining tarkibiy qismi raqamli iqtisodiyotni ta'minlash muammosini hal qiladi raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishining zamonaviy sharoitida juda dolzarb bo'lgan Internet tarmog'idagi suverenitet bo'shliqlar.

Raqamli moliyaviy tarmoqlarni yaratish uchun sanoat Interneti quyidagi amallarni bajarishga taklif etiladi:

- standartlashtirish muammosini shakllantirish global moliyaviy makon doirasida transchegaraviy ishonch makonini qurish masalalari;
- ushbu ma'lumotlardan aholi va biznesga mustaqil ravishda xizmat ko'rsatish uchun foydalanishi mumkin bo'lgan manfaatdor tadbirkorlarga ma'lumotlar va davlat xizmatlaridan foydalanish imkoniyatini berish. Qachon tadbirkorlar buni amalga oshirish uchun dunyoning eng yaxshi amaliyotlarini qo'llashlari mumkin loyihalar;
- ochiq ma'lumotlarni to'playdigan, ushbu ma'lumotlarni kerakli formatlarga qayta ishlaydigan, boyitadigan va hokazo loyihalarni moliyaviy qo'llab-quvvatlang.boshqa tashkilotlar, masalan, banklar, to'lov tizimlari, logistika kompaniyalari, savdo kompaniyalari foydalanishi mumkin. Bundan tashqari, ma'lumotlarning bir qismini bepul taqdim eting va ma'lumotlarning ma'lum bir qismini daromadlarning bir qismini davlatlarga, mablag'larning bir qismini qaytarib olish orqali toppish infratuzilmani rivojlantirishga sarmoya kiritish;
- moliyaviy xizmatlar ko'rsatish bilan bog'liq jarayonlar va protseduralarni soddalashtirish uchun me'yoriy hujjatlarni tuzatishda yordam berish. Loyihalarni amalga oshirish jarayonida tadbirkorlar tomonidan zudlik bilan amalga oshirilishi kerak bo'lgan o'zgarishlarga qo'yiladigan talablar paydo bo'ladi.

Jahon amaliyotiga ko'ra, bank sektor rivojlanishning asosiy drayveri va ular global raqamli transformatsiyalar va axborot xavfsizligini ko'paytirish. Raqamli transformatsiya harakatlarini birlashtirish tadbirkorlik sohasi va davlatning texnologik imkoniyatlariga ega bank tizimi raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishi.

Shunday qilib, shakllanish sharoitida va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda bank tizimi muhim rol o'ynaydi. va nafaqat raqamli loyihalarga investitsiya qilish orqali bunday rivojlani hni moliyala shtirih orqali, balki birinchi navbatda, barqaror raqamli asosda moliyalashtirish. Raqamli texnologiyalarga asoslangan barqaror moliyalashtirish quyidagilarni ta'minlaydi raqamli transformatsiyalarni to'g'ridan-to'g'ri banklar va moliya institutlarining asosiy faoliyatiga tatbiq etish. Raqamli asosda ishlaydigan kompaniyalar va bozor ishtirokchilari o'rtasida kapitalni taqsimlashga faol intilib, bank sektori quyidagilarga ta'sir qilishi mumkin o'z mijozlariga va investitsiya kompaniyalariga murojaat qilib, raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishning uzoq muddatli maqsadlari bo'yicha o'z faoliyatini muvofiqlashtirish yo'llarini izlaydilar. Shunday qilib, bank sektor keskin hissa qo'shishi mumkin biznes va sanoatni raqamli o'zgartirish, yangi ish o'rinlari yaratish va ijtimoiy integratsiya va jamiyatga barqaror rivojlanishning global muammolarini hal qilishda yordam berish. Umuman olganda, raqamli jarayonlarni o'rganish, modellash va tahlil qilish kontseptsiyasi raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishi sharoitida bank tizimining o'zgarishi rasmda keltirilgan. Bank tizimining raqamli transformatsiyasiga hissa qo'shadigan asosiy tamoyillar raqamli bo'lish va rivojlanish konteksti iqtisodiyot, quyidagilar:

- tizimlilik printsipi;
- Qonunchilik bazasining etarliligi va etarliligi;
- bank raqamli axborot-kommunikatsiya infratuzilmasining mavjudligi tizimlar;
- milliy bank tizimini boshqa mamlakatlarning iqtisodiy aloqalar tizimiga maqbul integratsiya qilish printsipi;
- global sanoat Internet tarmoqlarida manfaatdor tomonlarning moliyaviy manfaatlarini himoya qilish;
- bank faoliyatining shaffofligi raqamli iqtisodiyotning transchegaraviy makonini moliyaviy qo'llab-quvvatlash doirasida.

E'tibor bering, maqsadlar uchun rivojlanish kontekstida moliyaviy texnologiyalarni birgalikda rivojlantirish, raqamli bank transformatsiyasi, kiberxavfsizlikni oshirish, banklar bilim almashish, mutaxassislar almashish niyatida, innovatsiyalarni birgalikda sinab ko'rish va transchegaraviy dunyoda moliyaviy operatsiyalarni qo'llab - quvvatlovchi dasturlarni ishlab chiqish iqtisodiy makon. Hozir sodir bo'layotgan raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va rivojlanishi, bank tizimining iqtisodiy faoliyat va rivojlanish jarayonlarini ta'minlashdagi rolini qayta ko'rib chiqishga olib keladi. Shuning uchun bank sektori zamonaviy iqtisodiyot sharoitlariga moslashishi kerak, birinchi navbatda taqdim etilayotgan xizmatlar va qabul qilingan qarorlarning tezligi va sifati, bu hozirgi haqiqatlar faqat raqamli tufayli mumkin bank tizimini o'zgartirish.

Shu bilan birga, bank tahlilchilari ishlab chiqish va amalga oshirish zarurligini ta'kidlaydilar raqamli transformatsiyaning yagona kontseptsiyasi bank sektoriga tayanadigan axborot texnologiyalari, bank bilan bog'liq xalqaro standartlar yuqori darajani ta'minlash uchun axborot xavfsizligi faoliyati va ta'minoti jahon miqyosida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish samaradorligi. Shuning uchun savollar, maqolada ko'tarilgan, tegishli va qo'shimcha tadqiqotlarni talab qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar jalb etilishini rag'batlantirishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi farmoni. 2012-yil 10- aprel.

2. Бочарев В.В. «Управление денежным оборотом предприятий и корпораций» – М.: «Финансы и статистика», 2001.
3. Антикризисное управление предприятиями: Учеб. пособие/ Под ред. А.Н. Ряховской.- М.: ИПК Госслужашчих, 2001.
4. Антикризисное управление: Учебник/ Е.П.Жарковская, Б.Е. Бродский.- М.: ОМЕГА-Л, 2007.
5. Антикризисное управление: Учебник. -2-е., доп. и перераб. / Под ред. Е.М. Короткова.- М.: ИНФРА- М, 2009.- 620 с.- (Висшая образование)
6. Xusanov G'.N., Tursunxodjayev M.L., Baqiyev A.R. Moliyaviy menejment. T.: Voris nashriyoti, 2006 y.
7. Поляк Г.Б. Финансовый менеджмент 2-е издание. М.: Юнити, 2008 г.
8. Е.В. Минко, А.Е. Минко. «Методи прогнозирования и исследования операций» Учебное пособие. Москва «Финансы и статистика» 2010 г – 480 стр.
9. Е.А.Гомонко, Т.Ф.Тарасова «Управление затратами на предприятии» Учебник. Москва «КНОРУС» 2009 г. 295 стр. Vol. 44 (2024):
10. Тепман Л.Н. «Корпоративное управление. Учебное пособие. Москва «КНОРУС» 2010 г. 244 стр.
11. Tursunov Sh.A. «Moliyaviy Menejment» o'quv qo'llanma, Toshkent 2007